

Til

Kjell Ingolf Ropstad

Oslo, 29.01.2021

Innspill til tiltak for barn og unge

Røde Kors takker for muligheten til å delta på innspillmøtet 26.01.2021, og for å dele våre bekymringer og forslag til tiltak for barn og unge i dagens smittesituasjon.

Barn og unge har vært en av de gruppene som har blitt rammet aller hardest av myndighetens tiltak det siste året. Jo lengre tid som nå går med fortsatt strenge smittevernregler, jo mer krevende er det for denne gruppen og jo mer frykter vi for de langvarige konsekvensene.

I 2021 har regjeringen og Stortinget videreført viktige og kraftige tiltak for mange av de gruppene som er hardt rammet. Det er nå på høy tid at det kommer en krisepakke for barn og unge. Både for å håndtere de akutte behovene, men like viktig for å forsøke å begrense de langsiktige konsekvensene for denne gruppen.

Røde Kors har flere aktiviteter som er særlig rettet mot barn og unge. I 2020 snakket våre frivillige i samtaletjenesten Kors på halsen med 21.479 barn og unge under 18 år. Målet med tjenesten er å sikre at alle har noen de kan snakke med om hva som helst. Dette er særlig viktig nå i denne krevende tiden. Gjennom våre aktiviteter fanger vi ofte opp alvorlige tegn. Samtaler om selvmord, angst, depresjon, krangling hjemme og familiesituasjonen har dominert gjennom hele koronaåret, og gjør det fortsatt.

Vi har sett en endring siden sist statsråden besøkte oss: Søndag, den dagen alt annet er stengt, er nå blitt den dagen vi får inn flest samtaler til Kors på halsen. Derfor har vi satt inn ekstra frivillige for å møte dette behovet.

Våre ungdomshus, Fellesverkene, har opplevd stor pågang gjennom hele året, og særlig blant dem som ikke har andre steder å gå. Fellesverkene er fremdeles åpne i store deler av landet. I Oslo er det nå tilgang for noen som ber om å få komme, og vi driver oppsøkende virksomhet i ungdomsmiljøene. Men også der det er helt åpent, er det strenge smitteverntiltak. Våre ansatte og frivillige opplever å måtte avvise gråtende ungdom i døra fordi vi har plassmangel, eller de er over 20 år. Dette er ungdom som ikke har andre steder å gå til. Voksenpersonene på Fellesverkene melder om sterke historier:

«En sier at hun vet om flere som har begynt med selvskading fordi de det er mange som sitter hjemme og tenker på fæle ting. Fordi de ikke har aktiviteter som kan distrahere dem.»

«Det er også flere som ikke har bra internett eller ikke plass hjemme til å delta på digitale aktiviteter, noe som kan være flaut.»

Vi er også bekymret for unge voksne i alderen 20-25 år, som nye studenter, de uten tilknytning til arbeidslivet og de uten fullført skolegang.

«Angående leksehjelp er vi veldig bekymret for ungdommer 20-23 år som er utelukket fra aktivitet pga. aldersbegrensning og smittevernhensyn. Dette er en av de mest sårbare gruppene, med reell fare for frafall, fordi de er allerede forsinket i sitt studieløp.»

Forslag til tiltak

- Det haster at barn og unges behov nå settes øverst på prioriteringslisten. **Tilbud må holdes åpent, så langt det er mulig.** Når kommuner «stenges ned» må det langt tydeligere enn i dag presiseres at dette ikke skal gjelde tilgjengeligheten for fysiske tilbud og tjenester fra NAV, krisesentre, barnevernstjenester osv.
- Helseyskepleiere må være **der barn og unge er**. De må ikke settes til vaksinerings eller smittesporing, eller jobbe fra hjemmekontor. Dette må nå presiseres enda tydeligere fra regjeringenes side.
- **Skoler og barnehager trenger flere voksne.** Unge kan ikke risikere utrygghet fordi ansatte slites ut og vikarmidlene er brukt opp. Kommunene må sikre god kontinuitetsplanlegging for alle som arbeider i yrker som treffer barn og unge.
- Ungdom som bor trangt, eller ikke trives hjemme, kommer til å søke ut. **Vi trenger derfor en satsning på oppsøkende virksomhet og å gjøre trygge voksne og hjelp lavterskel og enkel å oppsøke.**
- Barn og unge har **rett til medvirkning**. Statsråden må kreve at kommunene **inkluderer barn og unge i diskusjoner og beslutninger i saker som vil påvirke barn og unge selv**, særlig i denne krevende situasjonen. Alle kommuner skal ha et medvirkningsorgan for barn og unge, og det er naturlig å styrke deres posisjon for å sikre gode medvirkningsprosesser.
- Barn og unge har et **egget behov for informasjon** på sine egne premisser. Det gjelder både om pandemien og smittevern, men også om hvor de kan oppsøke hjelpen de trenger.

Slik kan Røde Kors bidra ytterligere

Vi må ta høyde for at situasjonen fortsatt kan bli langvarig, og må derfor allerede nå ha beredskap for at det blir en ny unntakssommer og unntaksår. Vi trenger en tidlig dialog om dette og eventuelle krisepakker må komme i god tid. Økonomisk forutsigbarhet for planlegging av fritids- og ferietilbud for barn og unge, er avgjørende.

I fjor sommer hadde vi aktiviteter for over 12.000 barn og ungdom, i juleferien for 15.000. Våre frivillige står klare i nesten alle landets kommuner til å gjøre en ekstra innsats for barna og ungdommene som trenger et sted å være, trygge voksne og venner å leke med. Vi vet vi kan nå flere, men frivilligheten er avhengig av forutsigbarhet og mulighet for å planlegge.

Vi ber derfor om:

- 1 million til hvert Fellesverk i drifts- og aktivitetsstøtte. Det vil si **20 millioner kroner til Røde Kors' ungdomshus Fellesverket.**
- **5 millioner til hverdagsaktiviteter og til sommeraktiviteter** for barn og unge i Røde Kors sine aktiviteter Barnas Røde Kors, Røde Kors Ungdoms Treffpunkt og øvrige lokale sommeraktiviteter for barn og unge.

Mvh

Camilla Dukefos,

Leder Program barn og unge
Norges Røde Kors